

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

نقض حقوق بشر دوستانه آمریکا در یمن

(۲۵ مارس ۲۰۱۵ تاکنون)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مهدی ناجی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	مقدمه
۱	جنایت های بشری عربستان در حملات به یمن
۲	حضور پررنگ آمریکا و متحدان منطقه ای و اروپاییاش در جنگ یمن
۳	افزایش فروش تسلیحاتی غرب به عربستان
۴	نقض گسترده حقوق بشردوستانه بین المللی در یمن
۵	غیرنظامیان؛ قربانیان اصلی حملات ائتلاف
۷	سکوت مجامع بین المللی و حقوق بشری
۷	کلام آخر

تجاوز به یمن در ۲۵ مارس ۲۰۱۵، به وسیله ائتلاف عربی و به رهبری عربستان سعودی، تحت عنوان «عملیات طوفان قاطع»^۱ آغاز شد. این تجاوز در حالی شکل گرفت که مدتی قبل، یعنی در تاریخ ۲۲ ژانویه ۲۰۱۵، «منصور هادی»، از سمت ریاست جمهوری یمن، به صورت رسمی کناره‌گیری کرده و سپس در تاریخ ۲۴ مارس ۲۰۱۵، طی نامه‌ای از دولت عربستان خواهان مداخله نظامی در امور یمن شده بود.^۲ دولت عربستان به بهانه درخواست منصور هادی، رئیس جمهور مستعفی یمن، با تشکیل ائتلاف و پشتیبانی سیاسی و تسلیحاتی کشورهای غربی، به ویژه آمریکا و انگلستان، به کشور یمن حمله کرد. در این میان، شورای امنیت در قطعنامه ۲۲۱۶ نیز تلاش کرد تا به این تهاجم نظامی مشروعیت ببخشد. شورای امنیت به موجب منشور ملل متحد که حافظ صلح و امنیت بین‌المللی است، در جریان حمله عربستان به یمن، قطعنامه‌ای صادر کرد که این قطعنامه به لحاظ ماهیت، بیشتر از ماهیت سیاسی برخوردار بود. در طی این تجاوز، عربستان سعودی به همراه تسلیحات جنگی خریداری شده از آمریکا، حملات شدیدی را علیه غیرنظامیان یمنی در پیش گرفت.^۳

■ جنایات‌های بشری عربستان در حملات به یمن

جنایات‌های بشری عربستان و حملات گسترده به یمن، باعث شد تا تقریباً تمام زیرساخت‌های اقتصادی و مراکز مهم تجاری، فرهنگی، بیمارستان‌ها، مدارس و حتی سیلوهای گندم و آذوقه مردم فقیرترین کشور عربی همسایه ویران شود. طی حملات بی‌وقفه عربستان به مناطق مسکونی، غیرنظامیان یمنی بسیاری کشته و میلیون‌ها نفر آواره شدند. در عملیات طوفان قاطع، علاوه بر عربستان، برخی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و تعدادی دیگر از کشورهای نیز شرکت کردند. در میان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، دولت‌های امارات متحده عربی و بحرین، قطر و کویت (به جز عمان) نیز با سیاست‌های خصمانه عربستان همراه شدند. این عملیات با حضور کشورهای دیگری چون اردن، مصر، مراکش، سودان و پاکستان نیز همراه بوده است.^۴ در جدیدترین آماری که مرکز حقوق بشری «عین الانسانیه» اخیراً درباره تلفات جانی و مالی ۱۷۰۰ روز جنگ یمن منتشر کرده است، ائتلاف سعودی از مارس ۲۰۱۵ (فروردین ۱۳۹۴) تاکنون بیش از ۵۰۰ حمله هوایی و صدها بمباران زمینی و دریایی علیه یمن داشته که این حملات علاوه بر نابودی زیرساخت‌های یمن منجر به کشته شدن ده‌ها هزار نفر شده است. این مرکز حقوق

۱ - عملیه عاصفه الحزم

۲ - «جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت عربستان سعودی در یمن از منظر حقوق بین‌الملل»، حسین رستم زاد، پرتال جامع علوم انسانی، پژوهشنامه رسانه بین‌الملل، سال دوم، پاییز ۱۳۹۶، شماره ۲، ص ۴۹.

۳ - اعتماد نافرجام (تاریخ بدعهدی‌های ایالات متحده آمریکا)؛ ابوذر گوهری مقدم، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، ص ۲۱۵.

۴ - همان

بشری که خود را مرکزی مستقل می‌خواند و گزارش‌های دوره‌ای درباره خسارت‌های جنگ یمن ارائه می‌دهد، می‌گوید طی این مدت، ۴۲۱۳۵ غیرنظامی در نتیجه بمباران مستقیم ائتلاف متجاوز کشته و زخمی شده‌اند. بر اساس این گزارش، تعداد کشته شدگان غیرنظامی ۱۶۴۴۷ نفر است که در میان آنها ۳۶۷۲ کودک و ۲۳۳۷ زن وجود دارند؛ تعداد مجروحان و افرادی که دچار نقص عضو شده‌اند هم به ۲۵۶۸۸ نفر می‌رسد که ۳۸۵۶ نفر آنها کودک و ۲۶۸۹ نفر آنها زن هستند.^۱

■ حضور پررنگ آمریکا و متحدان منطقه‌ای و اروپایی‌اش در جنگ یمن

<p>در طول تجاوز ائتلاف به یمن، آمریکا و متحدان غربی‌اش، تضمین گسترده‌ای را در راستای ارائه حمایت‌های لجستیکی برای ائتلاف فراهم کردند. آمریکا که از سال ۲۰۱۰، میزان فروش سلاح خود را به عربستان سعودی و کشورهای عضو همکاری خلیج فارس شتاب بخشیده بود، در این عملیات، آمریکا در کنار بزرگ‌ترین خریدار سلاح‌های نظامی خود ایستاد و حتی فروش سلاح را در طی ماه‌های منجر به تجاوز به یمن افزایش داد. سیاستمداران آمریکایی این حمایت‌ها را کافی ندانستند تا موج جدیدی از اعزام پرسنل نظامی آمریکا و انگلستان به منظور فرماندهی و کنترل مراکز حملات هوایی عربستان سعودی در یمن آغاز شود. اگرچه وزارت دفاع عربستان سعودی در ۲۱ آوریل پایان عملیات طوفان قاطع را اعلام کرد؛ اما این پایان ماجرا برای غیرنظامیان یمنی نبود، چرا که تنها مدتی بعد، آغاز مرحله جدیدی از عملیات نظامی تحت عنوان «عملیات امید^۲»، از سوی دولت سعودی اعلام شد. این عملیات که به شکل درگیری‌های هوایی شروع شد، باعث ایجاد صدمات زیادی به غیرنظامیان یمنی و مکان‌های غیرنظامی شد و شهرهای یمن را یکی پس از دیگری ویران کرد.^۳</p>	<p>عملیات طوفان قاطع و عملیات امید</p>
<p>در جریان تجاوز ائتلاف سعودی به یمن، متحدان آمریکا به طور گسترده‌ای این ائتلاف را یاری کردند. در میان این هم‌پیمانان، نام رژیم اشغالگر قدس نیز به چشم می‌خورد. اگرچه در ابتدا همکاری‌های اطلاعاتی و نظامی عربستان و رژیم صهیونیستی در سکوت دنبال می‌شد، اما پس از چندی، رسانه‌های غربی نیز چاره‌ای جز اعتراف به این قضیه نداشتند. آغاز و آشکارسازی این همکاری‌های گسترده را می‌توان در جهت مقابله با قدرت گرفتن محور مقاومت در منطقه عنوان کرد. به همین علت، سرویس‌های جاسوسی سعودی همکاری خود را با موساد، به طور چشم‌گیری افزایش داده‌اند.</p>	<p>همکاری موساد و عربستان</p>
<p>علاوه بر همکاری‌های اطلاعاتی اسرائیل، اطلاعات به دست آمده حاکی از این موضوع هستند که این رژیم اشغالگر، در جهت نظامی نیز دولت سعودی را همراهی کرده است. برای مثال، مدتی بعد از آغاز تهاجم، وقتی نیروهای یمنی توانستند یکی از جنگنده‌های اف ۱۶ را ساقط کنند، معلوم شد که این فروند اف ۱۶، متعلق به اسرائیل بوده است.^۴ همچنین در پی خروج دیپلمات‌های عربستان از یمن، نیروهای حوثی اعلام کردند که حاصل بررسی این سفارتخانه، تسلیحات یافت شده در آن، متعلق به رژیم اشغالگر قدس است.</p>	<p>همراهی نظامی رژیم اشغالگر با دولت سعودی</p>
<p>به عمق روابط رژیم آل سعود با رژیم صهیونیستی، می‌توان از اقدام این رژیم در بمباران نوترونی و فسفوری مناطق یمن پی‌برد. به اعتراف «گوردون داف»، نظامی سابق آمریکایی و تحلیلگر مسائل نظامی، جنگنده‌های اسرائیلی برخی مناطق</p>	

۱ - حمله موشکی و توپخانه‌ای عربستان سعودی به شمال یمن، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۸/۱۰/۲۱.

۲ - اعاده الامل.

۳ - در این تجاوز، سایر کشورهای ائتلاف نیز حملات گسترده‌ای را علیه غیرنظامیان یمنی رهبری کردند که حجم گسترده‌ای از این حملات را درگیری‌های هوایی تشکیل می‌داد. در همان ماه‌های اول تجاوز به یمن، عربستان سعودی با ۱۰۰ هواپیما و ۱۵۰۰۰۰ سرباز در عملیات نظامی شرکت کرد؛ در حالی که هواپیماهای جنگی از مصر، مراکش، اردن، سودان، کویت و امارات متحده عربی، قطر و بحرین در این عملیات، همراه عربستان بودند. امارات متحده عربی با ۳۰ فروند، کویت با ۱۵ فروند، بحرین با ۱۵ فروند، قطر با ۱۰ فروند، اردن با ۶ فروند، مراکش با ۶ فروند و در نهایت، سودان نیز با ۴ فروند هواپیماهای جنگنده، عربستان را همراهی کردند. (اعتماد نافرجام (تاریخ بدعهدی‌های ایالات متحده آمریکا)؛ ابودر گوهری مقدم، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، ص ۲۱۶).

۴ - بر اساس تحلیل‌های انجام شده توسط یکی از برنامه‌های خبری - تحلیلی آمریکایی (Veteran Today)، این نوع جنگنده به هیچ یک از کشورهای عربی فروخته نشده و تنها خریدار منطقه ای جنگنده، اسرائیل بوده است.

بمب نوترونی جنگنده- های اسرائیلی	یمن، از جمله منطقه «جبل نقم» را با سلاح نوترونی بمباران کرده‌اند. بمب نوترونی یا سلاح «پرتوزای ارتقا یافته» و سلاح «تشعشع تقویت شده»، نوعی سلاح هسته‌ای است که عامل اصلی ایجاد تلفات سنگین به دلیل تشعشع نوترونی است. میزان بالای تشعشع نوترونی آزاد شده از این بمب‌ها، به اندازه‌ای است که قادر است لایه ضخیم و محافظت کننده نظیر زره تانک‌ها را در عرض مدت کوتاهی ذوب کند. هدف بمب‌های نوترونی در درجه اول، کشتن سربازانی است که به وسیله زره محافظت می‌شوند و در درجه بعدی، افزایش تلفات در وسعتی زیاد است.
---	--

■ افزایش فروش‌های تسلیحاتی غرب به عربستان

انتقال میلیاردها دلار سلاح به عربستان سعودی	از سوی دیگر یکی از متحدان اصلی آمریکا، یعنی انگلستان، حمایت‌های گسترده‌ای را برای ائتلاف سعودی فراهم آورده است. سازمان عفو بین‌الملل در مارس ۲۰۱۷، آمریکا و انگلیس را به «دامن زدن به نقض حقوق بشر در یمن» از طریق فروش تسلیحات به عربستان سعودی که فرماندهی ائتلاف متجاوز در یمن را بر عهده دارد، متهم کرد. این سازمان در بیانیه‌ای نوشت که «آمریکا و انگلیس با روند انتقال میلیاردها دلار سلاح به عربستان سعودی، به نقض خطرناک حقوق بشر که موجب بحران ویران کننده برای غیرنظامیان شده است، دامن می‌زنند و این اقدام تا سطح گسترده‌ای به همه تلاش‌های بشردوستانه برای مقابله با این بحران آسیب می‌زند». در این بیانیه آمده است که «از زمان آغاز منازعه در مارس ۲۰۱۵، واشنگتن و لندن، در مجموع به ارزش ۵ میلیارد دلار سلاح، به عربستان سعودی صادر کرده‌اند که این، ۱۰ برابر بیشتر از ارزیابی هزینه‌های وزارت امور خارجه آمریکا و وزارت توسعه بین‌المللی انگلیس یا آنچه در بودجه خود به عنوان کمک به یمن در دو سال گذشته اختصاص داده‌اند، است که ارزش آن به ۴۵۰ میلیون دلار می‌رسد».
عربستان سعودی بزرگترین خریدار سلاح‌های آمریکا	عربستان سعودی در جریان حمله به فقیرترین کشور غرب آسیا، خریدهای تسلیحاتی خود را به صورت گسترده‌ای افزایش داده است. به عنوان مثال، خرید سلاح توسط عربستان در سال ۲۰۱۶، رقمی به بیشترین میزان خود در طی این سال‌ها رسید که برابر با ۱۱۵ میلیون دلار برآورد شد. بر اساس تحقیقات انجام گرفته از سوی موسسه بین‌المللی مطالعات صلح استکهلم ^۱ ، کشور آمریکا بزرگ‌ترین کشور فروشنده سلاح است. همچنین این ارقام، حاکی از این حقیقت هستند که عربستان سعودی بزرگترین خریدار سلاح‌های آمریکا به حساب می‌آید. خرید تسلیحاتی اعضای همکاری خلیج فارس طی سال‌های اخیر، به شدت افزایش یافته است. در بین این کشورها پس از عربستان، امارات متحد عربی قرار گرفته است. مطالعات صلح استکهلم گویای این موضوع است که «فروش اسلحه به کشورهای حوزه خلیج فارس در طول پنج سال گذشته بیش از ۷۰ درصد افزایش را تجربه کرده است» ^۲ .
حمایت نظامی و سیاسی آمریکا از ائتلاف	در توضیح دلایل حمایت نظامی و سیاسی آمریکا از ائتلاف سعودی در جنگ علیه غیرنظامیان یمن، می‌توانیم به عامل نامنی و بی‌ثباتی خاورمیانه اشاره کنیم. موضوعی که در صحبت‌های «هارولد براون»، وزیر اسبق دفاع آمریکا در سال ۱۹۸۰ برجسته می‌شود. او اهداف تلاش‌های آمریکا برای مداخله در امور سیاسی خلیج فارس را بر مبنای محورهای تضمین دسترسی به عرضه نفت کافی، ایستادگی در مقابل گسترش و نفوذ شوروی، ایجاد ثبات در منطقه (تضمین امنیت اسرائیل) و توسعه فرآیند صلح خاورمیانه (حفظ منافع اسرائیل) اعلام کرد. بر همین اساس، می‌توانیم سیاست‌های مداخله‌جویانه آمریکا را در درگیری‌های منطقه تحلیل کنیم. سیاست‌هایی که با همراهی متحدان آمریکا در راستای خون‌ریزی بیشتر و غرق کردن منطقه در تنش‌های سیاسی

۱ - SIPRI

۲ - «لین معلوف»، مدیر مطالعات دفتر منطقه‌ای سازمان عفو بین‌الملل در بیروت: «دو سال منازعه، سه میلیون نفر را مجبور به فرار از خانه‌های خود کرده و زندگی هزاران غیرنظامی را نابود کرده است. این جنگ، یمن را طعمه فاجعه انسانی کرده و موجب شده است، ۱۸ میلیون یمنی به صورت ضروری به کمک نیاز داشته باشند. با وجود میلیون‌ها دلار کمک‌های بین‌المللی که به این کشور ارائه شده است، بسیاری از کشورها با ادامه صادرات میلیاردها دلار سلاح، در بحران و مشکلات مردم یمن نقش داشته‌اند».

و نظامی، به اهداف خود نزدیک می‌شود. جایی که آمریکا، سلاح‌های نظامی خود به کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس می‌فروشد، نفوذ خود را در این منطقه حساس تثبیت می‌کند و از رژیم اشغالگر قدس، حمایت‌های لازم را به عمل می‌آورد.	سعودی در جنگ علیه غیرنظامیان یمن
--	----------------------------------

■ نقض گسترده حقوق بشر دوستانه بین‌المللی در یمن

حملات سنگین نظامی و بمباران‌های مناطق مسکونی و غیرنظامی مردم یمن توسط سعودی‌ها، تلفات جانی برای غیرنظامیان و به ویژه زنان، کودکان و سالخورده‌گان را در پی داشته است. همچنین تخریب زیرساخت‌های شهری مانند آب و برق و بیمارستان‌های یمن، از جمله اهداف سعودی‌ها برای به زانو درآوردن مردم این کشور بوده است. این آسیب‌ها و تعرضات، با اعلامیه شانزدهم سپتامبر ۱۹۲۴ جامعه ملل، در حمایت از کودکان که تحت عنوان «اعلامیه ژنو» تصویب شده و نیز اعلامیه حقوق کودک، مصوب بیستم نوامبر ۱۹۵۹ و همچنین اعلامیه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در چهاردهم دسامبر ۱۹۷۴، مربوط به حمایت از زنان و کودکان در مواقع بحرانی و مخاصمات مسلحانه و ماده ۷۷ پروتکل نخست الحاقی به کنوانسیون‌های ژنو ۱۹۷۷، در خصوص احترام ویژه نسبت کودکان در برابر هر شکل از حمله «غیرمحرمانه»، در تضاد است. همچنین در قطع‌نامه‌های ۲۴۴۴ (۲۳) نوزدهم دسامبر ۱۹۶۸، ۲۵۹۷ (۲۴) شانزدهم دسامبر ۱۹۶۹، ۲۶۷۴ (۲۵) و ۲۶۷۵ (۲۵) نهم دسامبر ۱۹۷۰، در خصوص حمایت از حقوق بشر و اصول بنیادین راجع به حمایت از افراد غیرنظامی در زمان مخاصمات مسلحانه نیز این رویکرد مورد اشاره قرار گرفته است. ^۱	مصادیق نقض حقوق بشر دوستانه در یمن
بر اساس گزارش‌ها تاکنون ۱۵۱۹ مرکز و نهاد دولتی، ۶۷۰ مسجد، ۷۰۰ مدرسه و آموزشگاه، ۲۶۱ بیمارستان و درمانگاه، ۱۹۱ مرکز تفریحی و گردشگری، ۲۰۰ منطقه باستانی و تاریخی، ۹۸ باشگاه و مکان ورزشی، ۱۰۷ مرکز دانشگاهی و ۲۰ مرکز رسانه‌ای در حملات هوایی رژیم سعودی، بمباران و منهدم شده‌اند. خطر نهفته در این بمباران‌ها، این است که اغلب این مراکز و تاسیسات، داخل شهرها و مناطق مسکونی هستند که پشت جبهه‌ها شمرده می‌شوند و هیچ تقسیم‌بندی بین پشت جبهه و میدان جنگ وجود ندارد. شرایط زندگی در این مناطق، بسیار سخت است، از جمله اینکه فاقد آب و برق و راه‌های مواصلاتی هستند، لذا امکان تردد در شهرها و بیرون شهرها به دلیل بمباران، همچنین دفع و نابودی زباله‌های شهری وجود ندارد و این امر، موجب گسترش بسیاری از بیماری‌ها، نظیر وبا شده است.	بمباران مراکز و تاسیسات داخل شهرها و مناطق مسکونی
در حالی که این اسناد قاطع و الزام‌آور، زمینه هرگونه تعرض به غیرنظامیان را در مخاصمات میان کشورها ممنوع کرده است؛ نظامیان سعودی با حمایت پررنگ آمریکا و شورای امنیت و نیز اغماض کشورهای اسلامی به انجام این اعمال، به صورت شبانه روزی مبادرت می‌ورزند. در حقوق بین‌الملل بشر دوستانه پس از سرکوب و نقض گسترده حقوق مخالفان و معارضان حکومتی در پروتکل الحاقی دوم، به کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو، مسئله رعایت حقوق بشر دوستانه در مخاصمات مسلحانه غیر بین‌المللی، مورد توجه قرار گرفت و بنا بر آن شد که نه تنها در مخاصمات مسلحانه بین‌المللی، بلکه در جنگ‌های داخلی نیز به حداقل ملاحظات انسانی توجه ویژه‌ای شود. این در حالی است که حملات نظامی ائتلاف، به نحوی پیش رفته است که گویا حداقل این استانداردها نیز حتی مورد نظر قرار نمی‌گیرند.	رعایت نکردن حداقل ملاحظات انسانی در جنگ‌های داخلی
دخالت غیرمشروع عربستان سعودی در حمله به یمن، حتی اگر از منظر دفاع از رئیس‌جمهور مستعفی و فراری آن، مشروع قلمداد شود و آن را از یک مخاصمه مسلحانه بین‌المللی به مخاصمه مسلحانه غیر بین‌المللی بدل سازد، باز هم	

۱ - «جنايات جنگی و جنايات عليه بشریت عربستان سعودی در یمن از منظر حقوق بین‌الملل»، حسین رستم زاد، پرتال جامع علوم انسانی، پژوهشنامه رسانه بین‌الملل، سال دوم، پاییز ۱۳۹۶، شماره ۲، ص ۴۹.

<p>مشروعیت نداشتن تهاجم نظامی به مردم یمن از منظر حقوقی</p>	<p>نقض حقوق بشردوستانه نظامیان و غیرنظامیان توجیه پذیر نیست. به عبارت بهتر، عربستان به واسطه رعایت نکردن حقوق جنگ، از جمله اصل تفکیک میان نظامیان و غیرنظامیان (مانند حمله به بیمارستان‌ها، مراکز درمانی و ورزشگاه‌ها)، اصل ممانعت از ایجاد درد و رنج غیرضروری (خشونت و استفاده از سلاح‌های ممنوع) و بسیاری موارد دیگر، ناقض بدون تردید قواعد حقوق بشردوستانه و به ویژه مقررات کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو و پروتکل‌های الحاقی ۱۹۷۷ و ۲۰۰۵ ژنو است. نتیجه آن که در شرایط عادی، مقامات مسئول عربستان باید تحت تعقیب نهادهای کیفری بین‌المللی همچون دیوان کیفری بین‌المللی^۱ قرار گیرند و جامعه جهانی در مقابل نقض گسترده حقوق غیرنظامیان و نقض حقوق بشردوستانه در یمن، اقدامی شایسته صورت دهد. لذا امکان هیچ‌گونه توجیهی برای مشروعیت تهاجم نظامی به مردم یمن از نگاه حقوقی وجود ندارد؛ و تداوم این فرآیند، صرفاً به دلیل چشم پوشی کشورهای مدعی حمایت از حقوق بشر و سکوت غریب و معنادار رسانه‌های غربی و عربی در شفاف‌سازی موارد فاحش نقض حقوق بشر شهروندان یمنی صورت می‌پذیرد.</p>
---	---

■ غیرنظامیان؛ قربانیان اصلی حملات ائتلاف

از آغاز حملات هوایی عربستان علیه غیرنظامیان یمنی، وضعیت انسانی در این کشور، رو به وخامت گذاشته است. سازمان ملل متحد در گزارش خود با اعلام این موضوع که در حال حاضر، یمن، کشوری اساساً فقیر به حساب می‌آید، ادامه درگیری را با «فاجعه‌ای انسانی» همراه دانست. همچنین کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در گزارش آوریل خود، وضعیت انسانی در یمن را «فاجعه بار» توصیف کرد؛ فاجعه‌ای که با گذشت زمان، هر روز شدت بیشتری می‌یابد.

پایتخت یمن مدت‌ها است که از نیازهای اولیه و اساسی انسانی محروم است. قطع برق و کمبود آب آشامیدنی، از جمله مواردی است که گزارش‌های صلیب سرخ هم به آن‌ها اشاره دارد. مدیر خاورمیانه‌ای کمیته بین‌المللی صلیب سرخ^۲، «رابرت ماردینی»، پس از بازگشت از یمن، اوضاع این کشور را بسیار نامساعد عنوان کرد. او در گزارش خود از ده‌ها جسد در خیابان‌ها سخن به میان آورده و اشاره کرده است که از آغاز عملیات نظامی عربستان در یمن، روزانه به طور متوسط حدود پنجاه نفر جان خودشان را از دست می‌دهند. با توجه به گزارش‌های دفتر سازمان ملل متحد در پایان ماه ژوئن، تعداد افراد نیازمند به احتیاجات اساسی برای بقا، به ۲۱/۱ میلیون نفر، معادل ۸۰ درصد از کل جمعیت یمن رسیده است. از جمله این افراد، ۱۲/۲ میلیون شهروند غیرنظامی یمنی هستند که به طور مستقیم، تحت تاثیر حملات عربستان قرار دارند. شمار آوارگان چیزی حدود یک میلیون نفر برآورد شده است. سازمان دیده‌بان حقوق بشر در جدیدترین گزارش خود، درباره جنگ به اصطلاح ائتلاف عربی به سرکردگی عربستان سعودی علیه یمن، به نقل از دفتر کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل اعلام کرد که از زمان آغاز جنگ علیه یمن در ماه مارس سال ۲۰۱۵ تا ماه اوت سال ۲۰۱۸، ۶۵۹۲ غیرنظامی یمنی کشته و ۱۰۴۷۰ نفر دیگر زخمی شده‌اند. در این گزارش آمده است که بیشتر خسارت‌ها و تلفات، ناشی از حملات هوایی جنگنده‌های ائتلاف (متجاوز) سعودی بوده است. بر اساس این گزارش، میلیون‌ها یمنی از کمبود مواد غذایی و خدمات پزشکی رنج می‌برند و با وجود مستندات زیادی که نقض قوانین بین‌المللی را در این جنگ تایید می‌کند، تلاش‌ها برای انجام تحقیقات واقعی در این زمینه، به هیچ وجه کافی نیست. علاوه بر این، وزارت

دارایی صنعا اسفند ماه ۹۶ اعلام کرد، درآمد کشور از مارس ۲۰۱۵ (فروردین ۹۴) تا نوامبر ۲۰۱۷ (آبان ۹۶)، نسبت به دوران پیش از تجاوز عربستان و متحدانش، ۸۶ درصد کاهش را نشان می‌دهد. این آمارها در حالی اعلام می‌شود که حتی طبق اظهارات مقامات و رسانه‌های غربی، تنها بخش کوچکی از تلفات انسانی در یمن به وقوع پیوسته است. واشنگتن پست در این خصوص، در گزارشی نوشت که «برای دو سال است که رقم ۱۰ هزار کشته از غیرنظامیان در جنگ، توسط خبرنگاران و سازمان‌های امدادی به صورت مرتب استفاده شده است. اساس این عدد عمدتاً گزارش‌های شبکه بهداشتی فلج شده یمن و ابتدا یک مقام ارشد سازمان ملل متحد در اوت سال ۲۰۱۶ است، اما در بحث‌های عمومی درباره جنگ، هرگز این عدد تغییر نکرده، حتی با وجود آنکه جنگ با شدت بالا همچنان ادامه داشته است. به گفته مقام‌های سازمان ملل و تحلیل‌گرانی که جنگ را بررسی می‌کنند، رقم اعلام شده قطعاً رقمی محافظه‌کارانه و احتمالاً بسیار پایین‌تر از رقم واقعی است. تعداد یمنی‌های کشته شده در جنگ، نزدیک به ۵۰ هزار نفر است». این رسانه آمریکایی تصریح کرد که «روایت اندک از میزان تلفات در یمن، این حس و استدلال را تقویت کرده که جهان، فلاکت و بدبختی این کشور را نادیده گرفته است». در ادامه این گزارش، از روایت یک نهاد مستقل و مطالعاتی درباره تلفات جنگ‌ها به نام (ACLED)، خبر داده که در آن آمده است: «تلفات جنگ در یمن در حد فاصل ژانویه ۲۰۱۶ تا اواخر جولای ۲۰۱۸، نزدیک به ۵۰ هزار نفر است». هرچند در این آمار، شبه نظامیان هم در نظر گرفته شده‌اند، اما حتی در این آمار هم افرادی که به دلایلی جز درگیری نظامی کشته شده‌اند، از تلفات جنگی مستثنی شده‌اند. به نوشته واشنگتن پست، از زمان آغاز محاصره یمن، چندین هزار یمنی به دلایل غیرجنگی از جمله سوء تغذیه و ابتلا به وبا، جان خود را از دست داده‌اند. این افراد در آمار ۵۰ هزار نفری (ACLED)، در نظر گرفته نشده‌اند. گروه غیردولتی «کودکان را حفظ کنیم»، سال گذشته تخمین زد که روزانه ۱۳۰ کودک یمنی به دلیل ابتلا به بیماری‌های مختلف، جان خود را از دست می‌دهند. «آندراکرونی» از محققان (ACLED)، می‌گوید که این گروه، هنوز در حال گردآوری آمار تلفات ۹ ماهه نخست درگیری، یعنی زمانی است که درگیری‌ها در یمن شدیدتر بود. این بدان معنی است که آمار کشته‌ها به احتمال زیاد، از ۵۰۰۰۰ نفر هم فراتر می‌رود. بر اساس آمارهای منتشر شده از سوی سازمان ملل متحد، تاکنون بیش از ۱۰۰۰ کودک زیر پنج سال، جان خودشان را در شرایط نامناسب زندگی در یمن از دست داده‌اند. در میان سازمان‌های بین‌المللی، بیشترین مسئولیت بر عهده سازمان ملل متحد است تا بر اساس آرمان‌های خود، از جان و مال انسان‌ها حمایت کند؛ اما آنچه در عمل دیده‌ایم، آن است که این سازمان، زیر فشارهای شورای امنیت و به خصوص آمریکا، اقدام موثری را برای نجات کودکان انجام نداده است. عربستان سعودی تنها چند روز بعد از قرار داده شدن نامش در لیست سیاه نقض حقوق بشر، توانست با دیپلماسی نفتی خود، سازمان ملل متحد را از مواضعش عقب براند. بان کی مون دبیرکل سابق سازمان ملل متحد در گزارش ابتدایی خود با تأکید بر آمارها و ارقام منتشر شده، اعلام کرد: «ائتلاف کشورها به رهبری ریاض در سال گذشته، ۶۰ درصد از قتل عام کودکان یمن را رقم زده است». همچنین در این گزارش آمده که نیمی از حملات صورت گرفته بر ضد مدارس و بیمارستان‌های یمنی نیز توسط ائتلاف سعودی صورت

گرفته است؛ اما با فشارهای عربستان و تهدید به قطع بودجه مالی خود به سازمان ملل، بان کی‌مون در تصمیمی بحث انگیز، عربستان و متحدانش را از لیست سیاه خارج کرد.^۱

■ سکوت مجامع بین‌المللی و حقوق بشری^۲

در طول حملات متعدد ائتلاف، عربستان سعودی با همراهی آمریکا توانسته است، حمایت‌های گسترده‌ای را در سطح بین‌المللی به‌دست آورد. از طرفی دیگر، سکوت مرگبار سازمان ملل متحد این نتیجه را برای غیرنظامیان یمن داشته است که هر روز، جنایت‌های جدیدی را از سوی نیروهای تجاوزگر شاهد باشند. روزانه ده‌ها نفر در شهرها و روستاهای یمن به خاک و خون کشیده می‌شوند. آمارهای جدید سازمان‌های بین‌المللی، همه حاکی از این موضوع هستند که در صورت تداوم این شرایط، باید آماده «فاجعه انسانی» برای غیرنظامیان و کودکان بی‌دفاع یمنی باشیم.

■ کلام آخر

پنج سال از آغاز تجاوز نیروهای ائتلاف به رهبری عربستان سعودی به غیرنظامیان یمنی می‌گذرد؛ اما این تجاوز در سکوت جوامع بین‌المللی، با حمایت‌های گسترده آمریکا، همراه شده است. نه تنها آمریکا بلکه کشورهای غربی و رژیم اشغالگر قدس نیز در این راستا در ائتلاف سعودی حضور داشته‌اند. تجاوز به یمن، موجب تلفات انسانی گسترده‌ای شده است. در میان قربانیان و آوارگان، این کودکان هستند که بیشترین آسیب را متحمل شده‌اند. آمریکا به عنوان بزرگ‌ترین مدعی حقوق بشردوستانه در جهان، با سرپوش گذاشتن بر جنایات عربستان سعودی سیاست‌های حمایتی پادشاه سعودی را در پیش گرفته است. سازمان ملل متحد نیز اگرچه خود را بزرگ‌ترین نهاد حقوق بشری معرفی می‌کند؛ اما با انفعال خود، بیش از پیش ثابت کرد که تنها ابزاری برای توسعه هژمونی و نفوذ آمریکا در کشورهای جهان است.

۱ - اعتماد نافرجام (تاریخ بدعهدی‌های ایالات متحده آمریکا)؛ ابوذر گوهری مقدم، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، ص ۲۱۸.

۲ - مجمع جهانی صلح اسلامی، ۱۳۹۷/۲/۵.